

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 252 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 10. srpnja 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Iz zemlje i svijeta

PREDSEDNIK TITO PRIMIO JE PRVOG SUDANSKOG poslanika u Beogradu Saeda el Mohameda Bagira, koji mu je predao akreditivna pisma.

OBJAVLJEN JE INTERVJU PREDSEDNIKA REPUBLIKE TITA za američku televiziju.

U ČITAVOJ ZEMLJI SVEČANO je proslavljen »Dan borca«.

NA KOZARI JE ODRŽANA PROSLAVA povodom petnaestogodišnjice partizanskog proboja kroz obruc od preko 50.000 neprijateljskih vojnika. Na proslavi je govorio predsjednik Saveza boraca Jugoslavije Aleksandar Ranković.

ZVANIČNI JUGOSLAVENSKI PREDSTAVNIK izjavio je da vanredno zasjedanje Generalne skupštine Ujedinjenih Nacija radi uskusije o Mađarskoj ne bi moglo postizati konstruktivnog svrha, već bi se negativno odrazilo na međunarodnu situaciju.

POTPREDSEDNIK ALEKSANDAR RANKOVIĆ primio je delegaciju sovjetskog Komiteta ratnih veterana.

OBJAVLJENO JE SAOPĆENJE CK KP SOVJETSKOG SAVEZA da su Maljenkov, Kaganovič, Molotov i Seputov isključeni iz CK KP SS zbog antipartijske djelatnosti i zabranjeni novi Prezidijum CK PK SS.

VLADA SJEVERNE KOREJE PONOVO je zatražila održavanje međunarodne konferencije radi rješavanja korejskog problema.

IZRAELSKI PREMIJER Ben Gurion izrazio je spremnost izraela za pregovore o miru s Egiptom.

U MOSKVI JE ZAVRŠENO TREĆE ZASJEDANJE jugoslavensko-sovjetske komisije za tehničku saradnju, na kome je doneseno niz zaključaka usmjerenih na dalje unapređenje jugoslavensko-sovjetske tehničke saradnje.

U BUDIMPEŠTI JE ZAVRŠENA PRVA ZEMALJSKA konferencija Mađarske socijalističke radničke partije, na kojoj je izabrano novo centralno rukovodstvo.

ZAVRŠEN JE KONGRES FRANCUSKE SOCIJALISTIČKE stranke u Tulusi. Izglasane su tri rezolucije o Alžiru. Gi Mole je ponovo izabran za generalnog sekretara stranke.

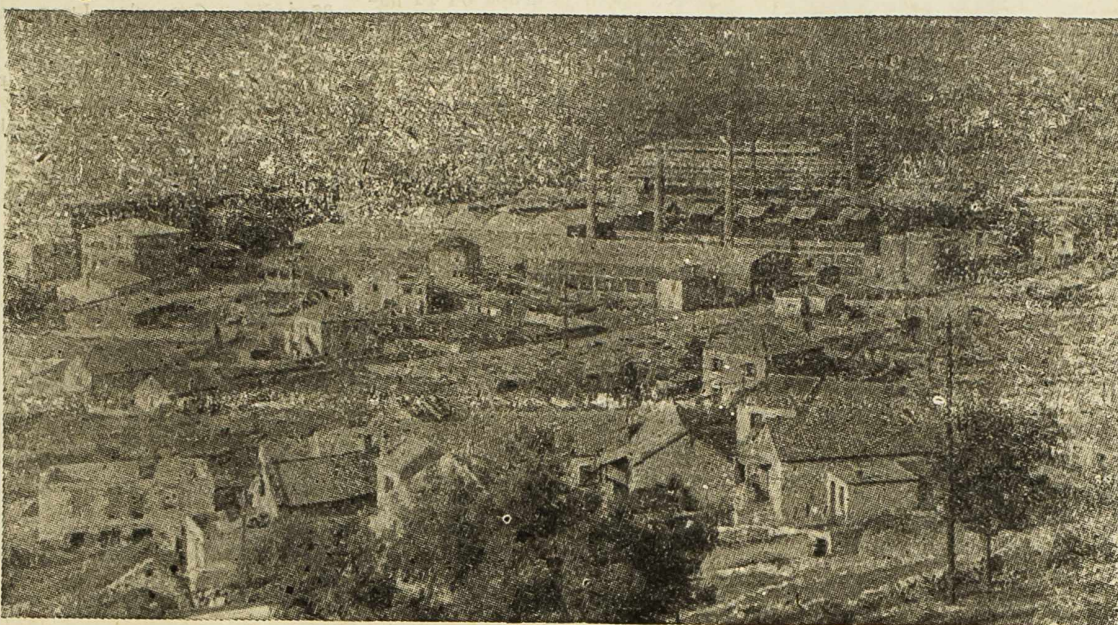
NIKITA HRUŠČOV IZJAVIO JE da su sovjetski rukovodioci spremni na sastanak s predstavnicima zapadnih zemalja u bilo koje vrijeme samo ako takav sastanak može poslužiti miru u svijetu.

SAD I JORDAN POTPISALI SU PORAČUM o pružanju američke vojne pomoći Jordanu u iznosu od 10 milijuna dolara.

ZAPADNONJEMACKI BUNDESLAG nije izglasao zakon o korišćenju atomske energije u mirovne svrhe, što je ocijenjeno kao manevar vlade kancelara Adenauera.

NA KONFERENCIJI PREDSEDNIKA VLADA KOMONVELTA, koja se održava u Londonu, konstatirano je da NR Kina treba da uzme učešća u razgovorima o razoružanju.

AMERIČKI PREDSEDNIK AJENHAUER izjavio je na konferenciji za štampu da su Sjedinjene američke države za prekid eksperimenata atomskim oružjem u spremnu od deset mjeseci.

Tvornica elektroda i ferolegura

Savjetovanje rudara i metalurga Hrvatske

Nameće se potreba svestranog obrazovanja radnika

Preko 70 predstavnika radnih kolektiva rudarske, metalurške i nafne industrije sa područja Hrvatske, prisustvovali su savjetovanju 6. i 7. o. mj. u Šibeniku, koje je organizirao Republički odbor Sindikata rudarskih i metalurških radnika Hrvatske. Na savjetovanju se raspravljalo o stručnom obrazovanju radnika, te o kulturno-prosvjetnom i umjetničkom radu u tim kolektivima.

Referat je podnijela Zlata Feketa, član Republičkog odbora i sekretar komisije za radničko upravljanje. U referatu je, pored ostalog, istaknuto, da je nagli napredak u materijalnoj izgradnji doveo do disproporcije između proizvodnih sredstava i odgovarajućih službi s jedne i potrebnih kadrova s druge strane. Za uklanjanje te disproporcije nužno se nameće potreba sistematskog i ubrzanog podizanja svestranog obrazovanja današnjeg radnika-proizvođača i upravljača, koji će stalno ići u korak s razvojem tehnike i društva.

Naglašeno je također, da naš rad-

ni čovjek nije samo proizvođač već i faktor, koji učestvuje u upravljanju i tretiranju naših društveno-ekonomskih problema i u pravo ta činjenica zahtijeva veće društveno-ekonomsko obrazovanje svakog radnika, a naročito člana organa upravljanja. Ekonomsko-obrazovanje radnika po svom značenju i važnosti, uz stručno obrazovanje, jedan je od prvorazrednih elemenata za naš privredni i društveni razvitak. Bez društveno-ekonomskog obrazovanja, rečeno je dalje u referatu, ne mogu da jačaju samostalne funkcije radnika, niti da se kultivira njihova društvena svijest. Članovi organa upravljanja svakodnevno se sukobljuju s raznim problemima sa područja produktivnosti, naučne organizacije rada, a za njihovo rješavanje bezuvjetno je potreban širi obim ekonomskog znanja.

Nakon diskusije donijeta je rezolucija u kojoj su istaknuta u pravo ona osnovna pitanja o kojima je bilo riječi u referatu i diskusiji. Nakon završetka rada, učesnici

savjetovanja su posjetili tvornice lakih metala »B. Kidrič«, elektroda i ferolegura i glinice i aluminijuma Lozovac, Metalurški radnici Šibenika priredili su svojim gostima izlet na kupalište Jadrija i slapove Krke.

PROSLAVA DANA BORCA

Knin

U Kninu i okolici svečano je proslavljen 4. jula — Dan borca, uz veliko učešće naroda predstavnika vlasti, JNA, političkih, društvenih organizacija. U okviru proslave održani su partizanski marševi u ustanici sela. Posjećeni su grobovi palih boraca i položeni vijenci na spomenike i zajedničke kosturnice. Na komemorativnim sastancima članovi Saveza boraca evocirali su sjećanja na pale borce i teške borbe koje su se vodile za čitavo vrijeme Narodnooslobodilačke borbe i istakli žrtve, koje je doprinio narod Kninske krajine boreći se protiv okupatora i domaćih izdajnika.

Povodom Dana borca održano je više kulturno-prosvjetnih, fiskalturnih i zabavnih priredbi.

Prilikom prijevoza kostiju palih boraca, čiji su se grobovi nalazili na prilazima Knina mnogo građana se svrstalo u žalbenu povorku, i ispratilo njihove posmrtno ostatke. Na čelu povorke išla je vojna muzika, a za njom su nošeni vijenci. Sa strane kovčega stupali su vojnici počasnog voda. Povorka se je kretala glavnom ulicom i nastavila dalje do Kninskog Polja, gdje se nalazi spomenik palim borcima i zajednička kosturnica.

Pred otvorenim kosturnicom održao je prigodni govor Mirko Sinobad, predsjednik Općinskog odbora SSRN. Prilikom spuštanja kovčega u grobnicu, vod vojnika ispalio je počasne plotune, a muzika je intonirala posmrtni marš. Po završenoj sahrani mnoštvo svijeta je razgledalo spomenik park i odalo počast palim borcima i žrtvama fašističkog terora.

Skradin

I narod Skradinske općine svečano je proslavio Dan borca. Tog dana narod te općine osvježilo je u-

Najveća organizacija naših iseljenika u svijetu je, »Hrvatska bratska zajednica«. Ova organizacija danas okuplja preko 100.000 članova Srba, Hrvata, Slovenaca, Makedonaca kao i pripadnika ostalih slavenskih nacionalnosti. U svom sjedištu Pittsburgu, organizacija izdaje svoj tjedni list »Zajedničar«, koji izlazi u tiražu od 80.000 primjeraka, a istovremeno izdaje i jedan mjesečni list, također na hrvatskom i engleskom jeziku, namijenjen najmlađima.

Ovih dana boravi u našoj zemlji član Glavnog odbora »Hrvatske bratske zajednice« Nikola Hinić, koji će s ostalim iseljenicima, koji su došli u posjetu rodnom kraju, prisustvovati svečanoj proslavi »Iseljeničkog tjedna«. U razgovoru s našim urednikom, on je u kratko iznio aktivnost, koju danas razvija ova najveća organizacija naših iseljenika.

Pošto je istakao veliku pomoć, koju su članovi »Hrvatske bratske zajednice« pružili svom starom kraju za vrijeme prošlog rata, kao i pomoć koju su pružili pojedini iseljenici, član Glavnog odbora naglasio je, da i danas »Hrvatska bratska zajednica« najviše radi na produbljivanju veza iseljenika sa domovinom.

Po riječima Hinića, pored toga, »Hrvatska bratska zajednica« razvija i veliku i široku aktivnost na kulturno-prosvjetnom području među svojim članovima.

Mogu da kažem, rekao je on, da naši članovi, a naročito mladi, dobar dio svog radnog vremena koriste na taj način da učestvuju u radu pjevačkih zborova i tamburaškom orkestru. U posljednje vrijeme, naročita aktivnost razvijena je među najmlađima, koji se okupljaju u društvima i u čije igrice kola, koja su njihovi djetelci i očevo donijeli iz domovine.

Na posljednjem svom Kongresu, koji je održan u Filadelfiji 1955. godine, organizacija je ustanovila i specijalni fond za pomoć u školovanju daka siromašnih iseljenika. Osim toga, ova organizacija prva se prijavila da učestvuje u osnivanju Muzeja iseljenika u USA. Ova akcija je nedavno povećana sa ciljem da se očuvaju kulturne tradicije iseljenika koji su dospjeli u Ameriku iz raznih krajeva svijeta, a danas su američki građani.

Medu članovima »Hrvatske bratske zajednice« razvijena je i sportska aktivnost. Gotovo u svakom društvu postoji kuglačka sekcija, a mladi se bave i svim ostalim granama sporta.

Kao što vam je poznato — istakao je u nastavku razgovora član Glavnog odbora — mi smo prošle godine organizirali posjetu naših članova domovini, Mogu vam reći da je ova naša akcija vrlo lijepo odjeknula među našim članovima i zato, pored ostalog, nije čudo što među našim iseljenicima sve više jača želja za posjet rodnom kraju.

Na kraju razgovora, Nikola Hinić, koji je poslije 53 godine došao u posjet rodnom kraju, izrazio je svoje divljenje za sve napore koje su naši narodi uložili u izgradnju zemlje i podizanju životnog standarda.

V. Tičina

Pripreme za Kongres SKJ

Na području Šibenika izvršene su pripreme za konferenciju, koje će se u toku ovog mjeseca održati u svim osnovnim i tvorničkim organizacijama SK. Na tim konferencijama bit će provedena analiza dosadašnjeg rada kao i učešće članova SK u društvenom upravljanju, sindikalnim organizacijama, te aktivnosti i ulogi članova SK u ostalim političkim i društvenim organizacijama. Bit će također riječi o ideološko-političkom uzdizanju članova kao i o organizacionom središtu organizacija SK. Na tim konferencijama će se također raspravljati i o izvršenju priprema za održavanje općinske konferencije. Pored redovne konferencije, na kojoj će se izabrati novo rukovodstvo, održat će se i izborna konferencija na kojoj će biti izvršen izbor delegata za VII. kongres SKJ. Ovoj konferenciji priključit će se i općine Primošten i Skradin.

Šibenik

4. srpnja — Dan borca svečano je proslavljen u Šibeniku. Uoči proslave na grobove palih boraca, spomen ploče i kosturnici na Raskrižju položeni su vijenci političkih i društvenih organizacija Šibenika, a navečer je ispred osmogodišnje škole »Simo Matavulj« RKUD »Kolo« priredilo javni koncert.

Sam dan proslave bio je u znaku brojnih sportskih takmičenja, nastupa vatrogasnih organizacija i Šibenske narodne glazbe. U prijednevnim satima u luci su prodefilirali čamci »Krke«, a jediličarska društva »Val« i »Mornar« iz Šibenika, »Labud« iz Splita i »Zal« iz Betine održali su regatu jedrilica na relaciji Šibenik — Zlabin — Vodice. U kategoriji »Star« pobijedio je »Mornar«, u »L-5« pobjednik je »Labud«, u kategoriji »Šljuka« pobijedio je »Zal«, dok je u olimpijskim jolama prvo mjesto osvojio »Val«. Na obali Oslobođenja Šibenska vatrogasna društva u zajednici sa mornaričkom vatrogasnom službom izvela su vježbe. Poslije podne održan je u uvali Paklena plivački i vaterpolo susret između zadarskog »Jedinstva« i »Mornara« iz Šibenika.

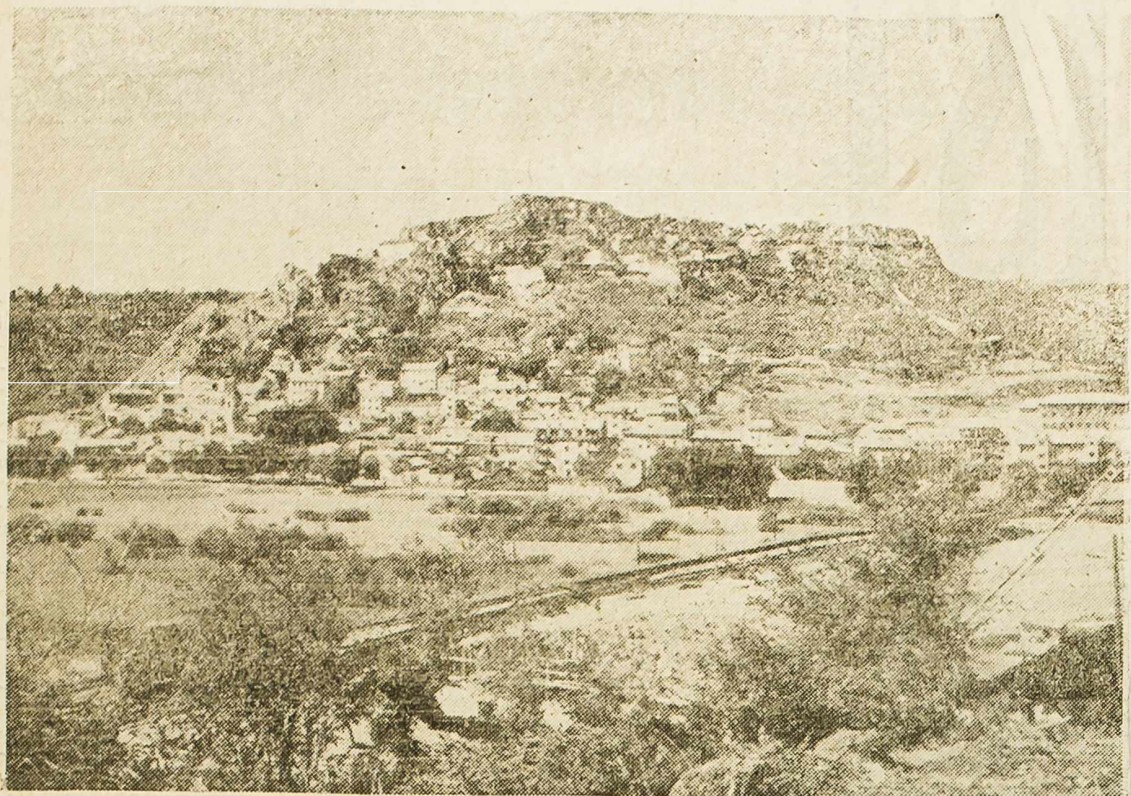
Šibenska narodna glazba priredila je navečer na Poljani maršala Tita koncert. Neki radni kolektivi organizirali su za svoje članove izlete u Makarsku, slapove Krke, Vodice i druga mjesta.

Siverić

U čast Dana borca paljeni su krijesovi u Siveriću i okolnim selima. Tog dana položeni su vijenci na spomen ploču, koja je postavljena palim borcima na zgradi Radničkog doma. I u okolnim selima položeni su vijenci na spomen ploče i grobove palih boraca.

U okviru proslave kolektiv rudnika je za mještane Siverića organizirao izlet na Roški slap. (D. Č.)

Kninska kronika

Pismo iz Knina

Sasfalta i kamenjara

Uvijek ista prognoza: Vedro i toplo vrijeme. Temperatura od 35 do 39 stupanja.

Sladoled u ruci i noge u vodi. Lepeze, maramice i zujanje ventilatora. Na selu hladovina u konobi i ležaj pod murvom. Teški su ovi ljetni dani u doba sunčanih pjega i atomskih eksplozija u Nevadi.

Redaju su čudnovate pojave. Sad prolomi oblaka i stravične grmljavine. Drugi put udari krupa i zahvati tri, četiri sela. Onda se nadme bura, osuši vlagu i polomi vočke i vinograde. Na kraju zaigraje kao u kotlu, teško, ubitačno.

Trešanja je bilo mnogo i dugo sve do crvanja. Višula i višanja samo nekoliko dana. Povoljan otokup i one su u bačvama otpremne u Austriju. Sad je vrijeme kasija. Prosječna cijena 100 di-

nara. Primjećuje se dosta nezrelog i nagnjilog voća. Grah — mahune 80 dinara, ci ena visoka. Kad se ne bi rano zakupljivalo, nego poslije 10 sati, kažu potrošači, da bi mu cijena bila niža. Isto se odnosi i na jaja.

Stada su skinula runo i krenula na planinske pašnjake, ali prve no-

Izgorjela kuća u Golubiću

5. o. mj. nastao je požar u Golubiću u kući Milana Dropca. Budući da se u potkrovlju nalazila veća količina djetelina, to se vatra ubrzo raširila, te je zahvatila cijelu zgradu koja je ubrzo čitava izgorjela. Uzroci požara još nisu točno ustanovljeni. Pričinjena šteta cijeni se na oko 1 milijun dinara.

Otvorena čitaonica u Kninskom Polju

U čast Dana borca Kninsko Polje dobilo je prostora i vrlo lijepo uređenu čitaonicu. Svečanom otvorenju prisustvovalo je mnogo mještana, predstavnika narodne vlasti, političkih i društvenih organizacija i građana Knina.

Mjesna organizacija Socijalističkog saveza pokrenula je akciju za

Izložba ferijalaca

Povodom Dana borca i Tjedna ferijalnog saveza, odbor kninskih ferijalaca organizirao je propagandnu izložbu na kojoj je prikazan rad ove organizacije u kojoj je učlanjena radnička i srednjoškolska omladina. Na brojnim slikama i mapama prikazane su ljepote naše zemlje i centri u kojim se nalaze logori i kampovi ferijalaca. I odbor Ferijalnog saveza Knin organizirat će za svoje članove nekoliko izleta i logorovanja.

Zabava planinarskog društva „Dinara“

Prošle subote članovi planinarskog društva „Dinara“ održali su u bašti doma JNA veoma uspješnu društvenu zabavu sa lutrijom. Čist prihod sa ove priredbe bit će upotrebljen kao pomoć za organizacione pripreme povodom učešća društva na III. sletu planinara Hrvatske, koji će se održati na Južnom Velebitu, pod Štirovcem od 27. do 30. o. mj. Tom prilikom će se održati i veliki orijentacioni marš u kome će PD „Dinara“ nastupiti sa tri ekipe: članovi, omladinci i žene.

Roški slap

či u planini iznenada su donijele hladnoću i neprijatnosti stožara, ali sada su se prilike normalizirale.

Knin nema ljetno kino. Posjetioci se ipak žrtvuju i dobro oznoje. Posljednjih dana gledali smo »Zle pare«, dobar film, zatim De Siku i Ginu Loloibridu u slatunjavoj priči »Hleb, ljubav i fantazija«. Ovih dana gledat ćemo »Istočno od raja«. Šteta što ovaj izvanredan film nije na repertoaru u neko pogodnije vrijeme.

Oživjele su vode. Mnogo kupaca u Krki, Radljevcu i Šarenim jezerima. Proradilo je i gradsko kupalište. Pet vrlo lijepo uređenih kabina sa tuševima. Topla i hladna voda za 30 dinara. Kupatilo je otvoreno preko cijelog dana. Građani ga obilato koriste.

Švi na more! Željezničkom prugom za Split ili Šibenik. Sezona je u jeku. Puni vlakovi. Autobusi »Autotransport« Zadar svako nekoliko sati prebacuju iz Knina za Zadar mnogo ljudi iz unutrašnjosti.

U subotu popodne uzbuna i požar na staciji. Upalila se drvena zabojaža u otvorenom vagonu. Najvruće doba dana. Planulo kao slama. Jedva se je vatra dala ugasiti. Tek krajnjim naporom vagon je spašen.

Gradilišta su veoma živa. Na željezničkom konačistu radovi se privode kraju. Započeli su zemljani radovi za dvije zgrade koje podiže NO općine. Zemlja se razvodi na igralište »Dinara« i utakmice se tu ne mogu odigrati. Poslije duže vremena odigran je nogometni susret između »Dinara« i jednog tima garnizona na udaljenom igralištu na Kalatovoj Glavici, koja se nalazi u sjevernom dijelu grada. Pobjeđila je »Dinara«, pojačana sa studentima bivšim »Dinarašima«.

Brzko dana svijet bježi s uzavrelog asfalta. Sklanja se u hlad i vijećuje, jedva čeka da nastupi večer. Ugošćine noći ugodno okrepljuju.

U subotu navečer grupa vrijednih omladinaca i omladinki kninskog »Partizana« otputovala je u Zagreb na II. gimnastradu, toplo ispraćena od drugova i rodbine.

Sutradan opet težak i sparan dan. Ugrijani zidovi. Krasna kninska voda zlata vrijedi. Vrapci čivkaju, dok sunce strahovito peče.

Za slijedeći dan prognoza ista.

Požar na stanici

Na kninskoj željezničkoj stanici 6. o. mj. izbio je požar na jednom od vagona u kojem su se nalazili prazni drveni sanduci. Do vatre je došlo vjerojatno uslijed iskre koja je pala s lokomotive. Netom se požar pojavio interveniralo je željezničkog osoblje koje je ugušilo vatru. Šteta se cijeni na oko 100.000 dinara.

Turistička sezona u Vodicama

Često se u mjestu čulo: »Ove smo godine dosta učinili u našem mjestu. Lijepo ćemo dočekati turiste. Sve je spremno za sezonu.« Ali, turista nema. »Hoće li netko doći u Vodice ove godine?« — pitali su se ljudi. A turista gotovo da i nema. Malo ih je.

Nije ni čudo. Turistička sezona počima tek s 1. VII. A što će biti u srpnju i narednim mjesecima? Hoće li tada biti više turista? To najbolje znada u turističkom uredu.

Evo što su nam tamo kazali i koje su nam podatke dali.

U lipnju je bilo malo turista. Logorovala je grupa od 36 izviđača IX. gimnazije iz Zagreba. Potkraj mjeseca stigla je grupa od 14 nastavnika Industrijske škole »Nikola Tesla« iz Zagreba. Od 1. lipnja logoruje kolektiv željezare iz Jesenica u grupama od 65—75. Kućna radinost gotovo nije ni zastupljena.

Međutim, drukčija je situacija za srpanj. Već ima prijavljenih 120 za kućnu radinost, gdje noćenje košta od 130—150 dinara, a hrana u zadržnom restoranu po 350 dinara. U Vodicama će ljetovati učenici niže gimnazije iz Maribora, koji će biti smješteni u prostorije osmogodišnje škole. To još nije sve, jer prijave stižu svakodnevno.

U Vodicama je sada uspostavio svoju kancelariju Aleksandar Srećmački, organizator i upravnik Zadržnih kupališta na Srednjem Jadransu. Kod njega će ljetovati radnici i namještenici Vojvodine, Srbije, a eventualno i Slovenije. Noćenje je 100—120 dinara, a hrana se može dobiti u zajedničkoj menzi uz cijenu od 250 dinara (3 obroka dnevno). Za to ima mnogo prijave, a pošto sve ne može da prime Vodicu, to će isti biti smješteni u kućnoj radinosti u Tribunj i okolnim primorskim mjestima.

Znači, sve je spremno. Čekamo turiste, a oni ovog puta ne će izostati.

E. A.

GODIŠNJA SKUPŠTINA CRVENOG KRIŽA

Zdravstveno prosvječivanje - glavni zadatak

U ponedjeljak je u prostorijama Društvenog doma održana godišnja skupština Općinskog odbora Crvenog križa Šibenik.

U referatu je izaknuto da je Općinski odbor Crvenog križa usmjerio svoju djelatnost prvenstveno na zdravstveno prosvječivanje u čemu je imao i najviše uspjeha. Zahvaljujući nesebičnom zalaganju nekih učitelja tečajevi seoske ženske omladine postigli su vidne rezultate. Školske kuhinje u mnogim mjestima ne rade zbog slabog zalaganja školskih odbora, pa tako dobar broj djece ne dobiva tople obroke, iako je hrana osigurana.

Na skupštini je konstatirano da se velik broj liječnika aktivno zalaže za zdravstveno prosvječivanje, dok je djelovanje srednje medicinskog kadra prilično oskudno.

Kao najvažniji zadaci za buduće rad smatra se i dalje odgojni rad s omladinom, zatim suzbijanje alkoholizma, proširenje broja školskih kuhinja i osnivanje nekoliko zdravstvenih centara po selima.

(K.)

Popravak ceste u Betini

Na zboru braćara u Betini, koji je održan u prošlom mjesecu, donijet je zaključak o popravku ceste koja spaja mjesto Betinu za Tijesno i dalje sa Šibenikom, radi uspostavljanja redovne autobusne veze sa Šibenikom. Također je donijet zaključak da sva radna snaga sposobna za rad od 18 do 60 godina učestvuje sa po dvije dnevne na tim radovima.

Kolektiv brodogradilišta na svom sastanku također je donio zaključak da učestvuje u radovima i doprinese svoj udio. Isto tako u kolektiv brodogradilišta pristupilo se formiranju grupa po 15—20 radnika, koji će nakon završenog radnog vremena u brodogradilištu odlaziti na radilište ceste.

Odaziv za ove radove je dobar i već se dosad odazvalo sa 90 dnevnicu, a brodogradilište je dalo 110 radnih dana. Na Dan borca kolektiv je izišao na radilište.

Ova akcija na popravku ceste i dalje se nastavlja.

M. Š.

Brodogradilište u Betini pravi čamce za široku potrošnju i izvoz

Ovog proljeća brodogradilište u Betini zaključilo je gradnju 15 čamaca koje će raditi za široku potrošnju, a isti će se moći dobiti na potrošački kredit. Investitor za ove čamce je Brodoimpeks iz Beograda koji i vrši njihovu prodaju korisnicima. Isti se čamci izrađuju u pogonu brodogradilišta u Crnici Šibenik, a njihova se cijena kreće, za čamce od 4 metra

80.000 Din, 4,5 metra 90.000 Din, 5 metra 110.000 Din, 6 metra 130.000 Din, 7 metra 150.000 Din, 8 metra 170.000 Din, 9 metra 190.000 Din, 10 metra 210.000 Din, 11 metra 230.000 Din, 12 metra 250.000 Din, 13 metra 270.000 Din, 14 metra 290.000 Din, 15 metra 310.000 Din. Uz čamce dobiju se i vesla, pajoli i kormilo.

U slijedećoj godini brodogradilište ima u planu svoj pogon u Šibeniku isključivo orijentirati na gradnju i popravak čamaca jedrilica, jer se njima osjeća velika potreba. Osim gradnje čamaca široke potrošnje sada se izrađuje i 10 ribarskih čamaca za »svičarenje« koje se radi isključivo za istarsko područje.

Brodogradilište u Betini u toku prošlog mjeseca zaključilo je s Brodoimpeksom gradnju 10 sportskih čamaca za izvoz u SAD, i pregovorima je za gradnju jedne jedrilice također sa SAD.

M. Š.

Gradani se zabavljaju

„Plava noć“

Zurba. Osam sati i trideset — čas polaska, blizu je. Biljeter, iz staklenog zida, kao da je van vremena. Njemu se, očito, ne žuri. Polako obavlja svoj posao. Odmjerenim kretnjama odsjeca karte, prim novac i prebrojava, kao da svaki pokret prati mislima o svojoj sigurnosti, na koju se ne hvata nervoza putnika. Izletnici, s ove strane stakla, gužvaju se da dodu do karte i, kako koji uspije u tome pokušavati, juri oznojen na brod...

Satovi putnika pokazuju osam i trideset. Motor je upaljen. Sv sreća da se kapetan drži broskog sata. Tako i oni, koji bi uslije postojanog mira bili tera zakasnili, još uskaču u brod.

Krećemo. Još se držimo jednim vezom za obalu. Mornari ne mogu dignu most, jer oni smioniji koriste posljednju mogućnost. Konačno se otisnemo. Uzdah olakšanja na brodu na račun svoje žine, koju će pružiti vožnja po moru i »Plava noć«.

Na obali ostali šetači, ali i neki s putnika za brod, koji nisu uspjeli uskočiti. Njihovi pogledi, posebno ženski, tužno su pratili one koji otploviše...

Brekće motor u utrobi broda. Pogled osjeća tišinu.

U Kanalu smo. Plavetilo neba li mora presjeca se neravnim t mom kopna, po kojoj igraju šarena svijetla lanterna. Kao da se ne vidljivi i njezini dječaci loptaju bijelim, crvenim i zelenim loptama. Za nama ostaje Šibenik sa svojom »svjetlom, vrućinom i dimom«.

Reflektor s tvrđave otkriva oblike u noći.

Motor brekće. Na pabu mrmor razgovora. I harmonika...

Nad svim uzvici divljenja:

— I li... vidi!...

— I li... lipo li je...

Tvrdo tlo Jadrice pod nogama. Miris tamarisa... ali, našalos i čevančica.

— Svega će biti, samo ne će biti katiraga!

Uzvik opravdan drugim dijelom, jer nije bilo ni stolova, ni čaša ni posuda, ni konobara — ničega dovoljno, ni koliko je trebalo.

A bilo je mladosti, bilo je plesa i — snalažljivosti.

Da nije bilo snalažljivosti — ne organizatora, već pozvanih mnogo bi ih više sjedilo po građevnom materijalu, koji se našao o mjestu za ples, mnogo bi ih se više kupalo i — šetalo...

Jedna vesela djevojka sakuplja prazne čaše, orkestar Vig nastupomladen, montiraju se stolovi, nose stolice iz kabina, kombinira se — čeka posluga...

Atraktivne? Ima ih, ako je to ono:

Tišina! Molim tišinu! Jedan drug iz Novog Sada otpjevat će val dvije fine stvari. Uvjeravam vas — fine stvari Ali samo da bude tišina...

A tko da postigne tišinu u ovom košmaru, gdje je bilo i on koji su se, možda, i ljutili.

Specijaliteti?

— Možemo li dobiti ribe?

— Ima čevapčica...

Plava noć na Jadrini, na Jadranu — bez ribe. Nekome neshvatljivo, a nama... To su naši specijaliteti.

— Pliz, mister, gumi!

Uzvik, kojim dječurlija prati mornare sa stranih brodova uli ma. Oni tako traže gumu za žvakanje, koju se može za osam din dobiti u svakoj radnji u gradu.

Ali u ovoj plavoj noći nije bilo dječurlije.

Bili su strani mornari... Njihova lica odvajaju ih od mladih li di, s kojima su sjedili za stolom. To nije dječurlija. To su mlad koji valjda, žele čuti originalnu riječ jezika, kojeg, možda, studira Na stolu pune krigle, mornari veseli, a mladići se zahvalno sm ili smiješe na duhovitosti (pa i na manje od toga), koje se izvale Nema dječurlije.

Ipak:

— Pliz, mister, gumi!

I tako teče »Plava noć«. Drug iz Novog Sada pjeva. Vig vodi kestar. Pleše se. Na šanku invazija. U moru sve više kupaca.

Nekome je još uvijek vruće od obilja pive, kojom se hladio.

Pjesma s raznih krajeva širokog prostora kupališta, koja ponek gubi vezu s glazbom.

Harmonika.

Akordi s jedne gitare gube se površinom mora...

— Lipo je čuti gitaru...

— A-h...

Nesporazum? Stimung? Neodgovornost?

Po svim satovima putnika i po brodskom satu, kojem su mn zahvalni da su stigli na ovu plavu noć, prošla je ponoć.

Brod bez svijetla. Motor spava. I putnici sjede.

Čekaju.

— Kapetan je u restoranu i kaže da brod kreće u jedan sat.

Je li točna obavijest, nitko nije siguran, ali izaziva koment Uostalom, bilo je onih, koji su računali u svom programu na čan povratak i to željeli, a bilo je i onih, koji su se kretali linij svog raspoloženja.

Nesimpatično je ne zadovoljiti one, koji se vesele, ali trebalo računati i na one, koji su, pouzdavajući se u red vožnje, preuzeli n obaveze.

Dakle?

Svakako, neodgovornost. A čija?

— er

Proslava Međunarodnog zadružnog dana

I ove godine na području našeg kotara proslavljen je Međunarodni zadružni dan u znaku solidarnosti zadružnog pokreta u čitavom svijetu. Ova je proslava tim značajnija, jer dolazi u vrijeme kada Međunarodni zadružni savez predstavlja značajan faktor u kome je učlanjeno preko 120 milijuna zadrugara iz 39 zemalja. Više godina se proslavlja ovaj dan. Kod nas dosad nije po tome dosta učinjeno. Neke zadruge nisu čak bile ni upoznate sa značajem proslave ovog zadružnog dana, kada se bez obzira na geografske granice i nacionalnosti usvajaju principi zadrugarstva. To još veći značaj ima za kapitalistički svijet, gdje radnička klasa i radno seljstvo putem zadrugarstva osvaja pozicije i poboljšava svoj životni standard, a ujedno usvaja i ideje o socijalističkom društvu, u kome zadrugarstvo ima poseban i značajan položaj.

Na svom posljednjem sastanku Međunarodni zadružni savez u Londonu donio je i deklaraciju povodom Međunarodnog zadružnog dana. Deklaracija odise željama i idejama solidarnosti među narodima i ljudima svijeta. Posebno se ističe, da trajni napredak i blagostanje mogu biti ostvareni putem razvika zadrugarstva bez ograničenja ičnih siročada. Oskudica — kaže se u Deklaraciji — od koje i dandanas trpe milijuni ljudi, žena i djece, bez stana i oaksice u pogledu odgoja, zatim pitanje školovanja i ekonomski nedovoljno razvijenim zemljama, sva ta i druge pitanja i problemi mogu se, ako ne savršeno, dokrajčiti a ono barem o, iksati u krugu Ujedinjenih naroda, preko razvijanja svjetskog sistema uzajamne pomoći. Deklaracija saveza izjasnjava se za pozitivne principe međunarodne suradnje, gdje bi narodi dijelili svoja tennicka, naučna i materijalna sredstva radi uklanjanja postojećih razlika u životnom standardu koji bez sumnje predstavlja izvor i potencijalnu opasnost nesloge.

Ono što se podudara i sa politikom naše zemlje u pogledu obustavljanja eksperimenata sa nuklearnim eksplozijama predstavlja značajno mjesto u Deklaraciji koja apelira na sve ljude svijeta, na zadruga pokrete da se usprotive toj opasnosti koja u rukama odgovornih državnika ostaje Damoklov mač nad glavama naroda i svijeta i zalaže se da se ta energija iskoristi na dobrobit ljudi i za blagostanje čovječanstva.

U svjetlu toga, ovdašnji zadružni savez upoznao je sve svoje članice i u tu svrhu na sam dan proslave — 6. jula — održat će se brojne konferencije, sastanci upravnih odbora, zadružnih savjeta i drugih organa zadruga. Tom prilikom bit će u referatima iznijet razvika zadrugarstva kao ideje od njenog početka do potpune afirmacije u našem socijalističkom sistemu.

Na našem kotaru razvika zadrugarstva ide sve više u pravcu jačanja zadružne društvene svojine i u sve slobodnijem djelovanju objektivnih zakona, koji jačanjem društvene svojine ujedno i stvaraju nove socijalističke odnose.

Poljoprivredne zadruge danas su značajan privredni faktor u našim selima. One kao ekonomske organizacije u selu imaju važnu ulogu da kolektivnim sredstvima podižu životni standard našeg seljaka, stvaraju takove odnose, koji će iz našeg sela zauvijek iščupati onu vjekovnu negativnost, koje su se ispoljavale u gramzljivosti, ni-

skom životnom standardu, primitivizmu kao popratnoj pojavi koja izvire iz zaostalosti.

Na grafikonu koji pokazuje u tome radu uspjehe i neuspjehe svakako se vidi baš ta crta u napretku naših zadruga kao organizacija koje unose novo u naše selo i poljoprivredu.

Neposredno poslije oslobođenja naše zemlje, zadrugarstvo je bilo odraz stanja koje je postojalo u zemlji, a to se najbolje očitovalo u razorenosti naše zemlje. No, blagodareći s jedne strane tradiciji zadrugarstva kao i s druge strane razumijevanju naše narodne vlasti, koja je pravilno ocijenila značaj i ulogu zadrugarstva i u njemu tražila oslonac, nastao je polet za obnavljanje preživjelih predratnih zadruga i osnivanje novih.

U novim uslovima našeg socijalističkog sistema, zadrugarstvo se je počelo naglo razvijati i proširivati svoju djelatnost u više grane, kako u trgovini, otkupu poljo-

privrednih proizvoda, zanatstva, tako i u vlastitoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Svijest našeg naroda za novo socijalističko zadrugarstvo bila je na dostojnoj visini, a što se vidi po njegovim naporima koju je on pružio narodnoj vlasti o osnivanju novih zadružnih organizacija raznih vrsta i oblika, a i poslije za vrijeme njihovog djelovanja. Prvi i novi socijalistički zadrugari i njihovi organi upravljanja zadrugama, radili su sa puno volje, elana i poztivnosti za svoje zadruge, za njen razvika, bolji prosperitet i za dobrobit svoga sela.

Današnje naše poljoprivredne zadruge, kao socijalističke privredne organizacije na selu, imaju u okviru naše društvene zajednice odgovornu, funkciju. Te njihove funkcije sastoje se u tome, da organiziraju i rade na unapređenju privrede, a naročito poljoprivrede svoga sela i područja na kome djeluje,

Pretplatnicima časopisa „Socijalizam“

Kao što je već objavljeno u dnevnoj štampi, izlaženje časopisa »Socijalizam« organa CK SKJ, odlaze se za 1. januara 1958. god.

Novinsko-izdavačko poduzeće »Kultura« obavještava pretpatnike časopisa »Socijalizam« — sve općinske, fabričke, kotarske i ostale komitete, osnovne organizacije i članove SKJ, vojne pošte i druge čitaoce — da se pretpata prebacuje za 1958. godinu, a ukoliko to oni žele, uplaćeni iznos im se može vratiti.

Istovremeno obavještavamo da se pretpata na časopis »Socijalizam« i nadalje prima do kraja novembra 1957. godine.

Godišnja pretpata 780 Din
polugodišnja 390 Din
za inozemstvo 1200 Din
Pretplatu treba slati: »Novinsko-izdavačko poduzeće »Kultura«, Beograd, Moše Pijade 29, na tekući račun 10-KB-32-Z-77, sa napomenom: za časopis »Socijalizam«.

(S.S.)

Vanjskopolitički komentar

KRUPNA POBJEDA SOVJETSKE PARTIJE

Sud koji se manje-više jedinstveno stvorio o nedavnim važnim odlukama Centralnog komiteta KP SS — o smjenjivanju Maljenkova, Kaganovića, Molotova i Šepilova — jeste da je riječ o jednoj od najkrupnijih pobjeda sovjetske Partije i sovjetskog naroda. Ustvari, ovim je odlukama vjerojatno uklonjena možda jedna od najozbiljnijih prepreka na putu svetranog realiziranja linije koju je označio historijski Dvadeseti kongres KP Sovjetskog Saveza.

Ne treba, naime, zaboraviti da je Dvadeseti kongres KP SS izrazio najdublje želje i stremjenja sovjetskih ljudi. Njegove postavke likvidacija kulta ličnosti i orijentacija na decentralizaciju i demokratizaciju — izvirale su iz potreba objektivnog razvoja sovjetskog društva. Stara, staljinistička politika postala je ne samo kočnica daljeg razvika materijalnih i duhovnih snaga sovjetskog društva, nego je upala u potpun čorso, kak, bila je nesposobna da rješava probleme daljeg uspona Sovjetskog Saveza. U spoljopolitičkim odnosima, ta je politika samo stvarala teškoće i opasnosti, a istovremeno je nanosila neocjenjivu štetu interesima socijalizma u svijetu — otuda nije čudo što je orijentacija Dvadesetog kongresa na koegzistenciju i smirenje bila široko pozdravljena.

Svako tko je pratilo razvoj i akcije sovjetske politike od XX. kongresa, mogao je osjetiti kolebanja i krivudanja u ostvarenju linije Dvadesetog kongresa. Znalo se, naravno, da u najvišem sovjetskom rukovodstvu postoje snage koje se odupiru široko usvojenoj politici Dvadesetog kongresa, da su to snage staljinističkog konzervatizma. Sada je sknut veo neizvjesnosti s pitanja — tko su ti ljudi i s kakvim parolama istupaју. Nedavni plenum CK KPSS osudio je antipartijsku grupu Maljenkova, Kaganovića, Molotova i Šepilova, isključio ih iz CK KPSS, a suština osude je da se ova grupa frakcionaskim metodama borila protiv odluka Dvadesetog kongresa, da se na sve moguće načine — potpuno odvojena od života i sovjetskog društva, njegovog razvoja — trudila da Partiju vrati na staljinistički kolosijek, gotovo na svim područjima. Tako je, na neki način, ovo isključenje logičan završetak obračuna s izvjesnim metodama Staljinove ere koji je počeo još na Dvadesetom kongresu, kao odraz i zahtjev objektivnog razvoja u njedrima sovjetskog društva.

Prvi je, prema tome, zaključak — i najvažniji sa stanovišta samog Sovjetskog Saveza — da su bludlike o grupi Maljenkov, Kaganović, Molotov i Šepilov, od neocjenjivog značaja za dalji razvika u SSSR, da je otklonjena jedna velika konzervativna brana. Vjerojatno se time prije svega i objašnjava činjenica da sovjetski ljudi, članovi KPSS i nečlanovi, na sastancima koji se sada održavaju u SSSR vrlo top-

lo pozdravljaju ove odluke, jer ih smatraju svojom krupnom pobjedom. Istovremeno, oni ih svakako pozdravljaju i zbog toga, što je stvar mira i koegzistencije u svijetu samo dobila ovim odlukama vrhovnog sovjetskog partijskog rukovodstva.

Jer, u odlukama se lijepo i jasno kaže da su se Maljenkov, Kaganović, Molotov i Šepilov — vjerni, izgleda od sljepila, staljinističkoj praksi — odupirali kursu Sovjetskog Saveza na miroljubivu, aktivnu koegzistenciju sa svim narodima. Na taj način, ustvari otklonjena je grupa ljudi u najvišem sovjetskom rukovodstvu koja je stvarala teškoće punom razvoju miroljubive sovjetske spoljne politike, otežavala njenu afirmaciju, predstavljala elemenat nepovjerenja prema spoljnoj politici SSSR, jer je — u suštini — branila staljinističku politiku sile. Osim toga, ovi ljudi su bili ujedno i glavni nosioci nepravilnih stavova prema pitanjima odnosa u krugu međunarodnog socijalističkog pokreta.

Baš zbog toga, ova grupa protivila se — kako vidimo iz saopćenja o sastanku plenuma CK KPSS središnjem odnosu između SSSR i Jugoslavije, na osnovama dokumenata potpisanih u Beogradu i Moskvi, odnosa čiji razvoj koristi dvjema zemljama i stabilnosti u ovom dijelu Evrope, a također, svjetskom socijalističkom pokretu. Zato se poslije promjena može očekivati da će jedna za drugom nestajati teškoće koje su se povremeno pojavljivale u odnosima između Jugoslavije i SSSR, da će saradnja i prijateljstvo, zasnovano na poznatim i obostrano usvojenim principima u Beogradu i Moskvi, dobiti nov podstre.

I tako, kad sve to sagledamo, potpuno je normalno da ove odluke — mada su one prije svega unutrašnja stvar sovjetskih ljudi i Partije — izazivaju ogromnan interes u svijetu. Samo onaj tko ne želi uspjehe Sovjetskom Savezu, tko ne želi mir i miroljubivu saradnju, tko ne želi dalji napredak socijalizma u svijetu, ne će pozdraviti ove odluke Centralnog Komiteta KP SS. Iz takvih izvora i potiču zlonamjerna tumačenja da su ove odluke CK KPSS tobože — »znak sovjetske slabosti«, jer nastalu situaciju neki ljudi izgleda žele da koriste za pritisak na SSSR, što bi samo moglo da zaostri odnose u svijetu.

A svi ostali, samo mogu da pozdrave i raduju se posljednjim odlukama sovjetske Partije — kako sa stanovišta mira, tako i socijalizma, odnosno daljeg razvoja u SSSR, kao i njenim naporima da na platformi Dvadesetog kongresa, odstranivši one koji se smetali, kočili, dalje radi na oživotvorenju tada usvojenih historijskih smjernica... Mi u Jugoslaviji svakako pripadamo takvima.

Duka Jullus

Saobraćajna nezgoda u Lozovcu

U Lozovcu je 3. o. mj. došlo do saobraćajne nezgode kojom prilikom su sudarila dva teretnjaka. Upravljač vozila »Pionir« uslijed

napažnje sudario se iza jedne o-kuke za drugim vozilom. Nastala šteta cijeni se na oko 150.000 dinara.

S. Spajić

OPASNOSTI OD NUKLEARNIH EKSPLOZIJA

Donosimo drugi dio članka o opasnostima od nuklearnih eksplozija.

Ljudski rod došao je, nesumnjivo do novih izvora energije. Međutim, pritišljen činjenicom, da se klasični izvori sve više iscrpljuju, u svijetu se vrše ogromni napor da bi se obuzdalo nuklearnu energiju i privedlo je korisnoj svrsi. No, svaka stvar ima svoje lice i naličje, pa tako i nuklearna energija danas je u središtu ne zbog ogromne koristi, koje bi čovječanstvu moglo dati, već zbog upotrebe te iste energije u ratne svrhe. Uslijed toga, taj veliki izvor blagostanja za čovječanstvo postaje istovremeno i velika opasnost.

U pripremama za novi rat nastoji se danas upotrebiti nuklearna energija. Ove pripreme primile su velike razmjere i postoj ožbiljna opasnost da nestane razlike između ratnog stanja i mira. Pokusi s nuklearnim oružjem zagađuju atmosferu tako, da se očekuje, ako se s njima nastavi, da će veoma brzo doći do toga da će organizam primiti veću

količinu ionizantnih zraka, nego li je to normalno.

Pa da vidimo, kakva mogu nastupiti oštećenja? Naučni radnici, koji prate sve pojave u vezi sa nuklearnim eksplozijama tvrde, da oštećenja mogu biti časovita, ili rana ili kasna. Ova oštećenja, koja nastaju odmah nakon obasjavanja razvijaju skupnim imenom »bolest zračenja« (radiacijska bolest). Ako je doza bila prevelika, onda može u kraćem ili dužem vremenskom razmaku poslije zračenja nastupiti smrt.

Bolest zračenja nastupa kod zračenja čitavog organizma. Ali i jače zračenje jednog dijela organizma može izazvati bolest zračenja. Potpuna slika ove bolesti opisana je od najlakših pa do smrtnih slučajeva kod eksplozija atomskih bombi u Japanu. Ova slika napunila se kod nesrećenih u industrijskim pogonima, koji sudjeluju u proizvodnji nuklearne energije. Rane reakcije nastupaju

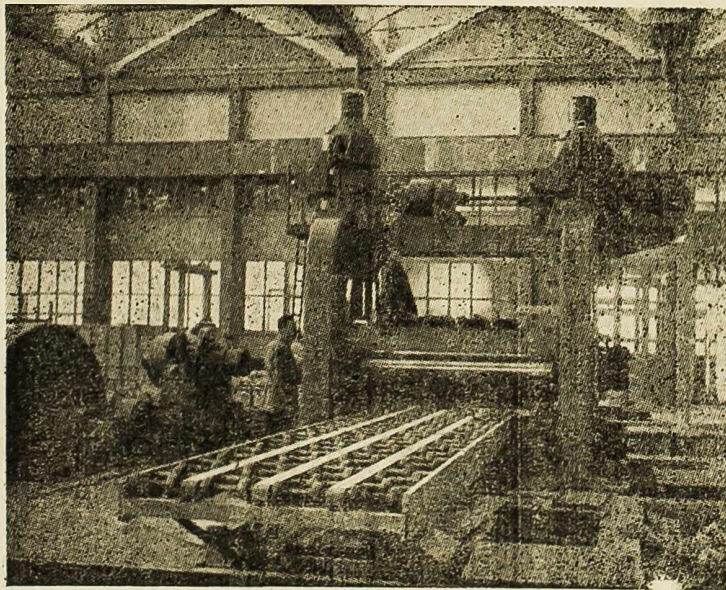
nekoliko sati nakon zračenja, one su opće, da poslije jednog intervala bez simptoma nastupe poremećenja ozbiljnije naravi. Osobe, koje prežive osmi tjedan vjerojatno će ostati na životu, iako zračenje može uzrokovati smrt i nakon nekoliko mjeseci. Samo nekoliko sati poslije eksplozije atomske bombe u Japanu primjećene su kod ozračenih ljudi promjene u organizmu. Sastojina krvi se naglo mijenja. Ako ukupni broj bijelih krvnih tjelešaca padne na 1.000 po mm³, to su izgledi preživljavanja minimalni. A ako padne broj bijelih krvnih tjelešaca na 500 po mm³ to je vjerojatnost da će ozračeni preživjeti najviše dva tjedna.

Uzroci ovih promjena, također bivaju objašnjeni. Na koji dolazi do pojave takve općinam, poremećenje pravog organizma. Također je česta posljedica i simtom.

Bolest zračenja aktuelna je kod nuklearne eksplozije ili kod nesrećenja u radu s izvorima zračenja. Međutim, i nuklearne eksplozije, koje se vrše u eksperimentalne ili demonstrativne svrhe, iako su locirane tako da ne mogu nikomu nasokoditi u smislu izazivanja akutne bolesti, toliko zagađuju atmosferu, da može doći do oštećenja sl.čnog onima kod dugotrajnog djelovanja malih doza zračenja.

Ozračene osobe podliježu lako raku, ukjučujući tu i leukemiju. Zrake, nađaju, izazivaju i promjene gena. Nuklearno oružje toliko je opasno, a broj eksplozija takvim tempom zagađuje atmosferu, da se mora očekivati na ljudskom rodu na Zemlji učinak kao na zatvorenoj populaciji. Uslijed toga, čovječanstvo bi stajalo sve veći broj defektnih osoba i nakaznih ljudi.

Iz svega proizilazi, da su učinci čovječanstvu dali nov izvor energije, koji pravilnim iskoristanjem može podignuti blagostanje ljudskog roda do zavidnog stupnja. Čovječanstvo to i traži za sebe. Jedna svjetska koncepcija morala bi stati na put utrci u stvaranju novih bombi i novih eksperimentalnih eksplozija, jer svaki daljnji rad na tome može dovesti do neželjenih posljedica, pa i do uništenja ljudskog roda.

Alžir i sjeveroafrički kompleks

Nova francuska vlada Morisa-Buržesa-Monurija stavila je u program svojih zadataka na prvom mjestu rješavanje alžirskog problema. To je razumljivo, jer rat u Alžiru veoma komplicira ekonomsku situaciju u zemlji, a politički utjecaj Francuske na cijelom području Sjeverne Afrike svodi u krajnje ograničene okvire. Isto tako na Međunarodnom planu rat je doveo zemlju u nezavidan položaj — naročito u vezi s predstojećim jesenjim zasjedanjem Generalne skupštine UN, na kome se alžirska politika Francuske može ponovo naći pod udarcima žestoke kritike većine zemalja članica ove međunarodne organizacije.

Međutim, Buržes Monuri nije odstupio ni za korak od puteva kojima je prethodna vlada Gi Molea dovela francusku-alžirsku politiku do čorsokaka. »Mi moramo da vodimo borbu bez dog nam je druga strana nameće. Njihova je

Naročito u posljednje vrijeme ti posljednja nada nas umor, ali u tome se oni varaju. Naša zemlja proizvodi će sa svojim naporima koliko god to bude potrebno, ona to može i hoće«. Ovim riječima novi premijer predstavio se parlamentu, obrazlažući vladin program o Alžiru. Dakle, nema za sada izgleda da se potraže mirni načini za okončanje rata u Alžiru. U pregovorima s predstavnicima alžirskog naroda, kako je to zatražila Generalna skupština UN na prošlom Jedanaestom zasjedanju. Umjesto toga spremaju se novi kontingenti trupa u namjeri da se ratnom mašinom skrsi narodno-oslobodilački ustanak i da se tek onda pride »pregovorima« s »izabranim« predstavnicima Alžira.

Politika sile koju Francuska primjenjuje u Alžiru stvorila je atmosferu velikog nepovjerenja između Francuske i njenih bivših protektorata — Tunisa i Maroka.

odnosi su se razvili do stepena zategnutosti, koja se u nekoliko slučajeva manifestirala kroz sukobe francuskih trupa s nacionalnim snagama ovih dviju zemalja.

Ovih dana tuniski premijer Burgiba dao je do znanja da njegova zemlja »Ne može i dalje mirno posmatrati kakav francuske trupe stacionirane na tuniskoj teritoriji, kršeći tunisku nezavisnost, koriste baze za operacije protiv susjednog Alžira. Takva situacija, nastavio je Burgiba bremenita je svakojakim opasnostima proširenja gerilskog rata na cijelu Sjevernu Afriku«.

Simpatije Tunisa i Maroka prema alžirskim ustanicima su sasvim otvorene, jer bez nezavisnog Alžira ne može se govoriti ni o nezavisnosti ovih dviju zemalja. Rat u Alžiru nije samo prepreka za ostvarenje ideje o formiranju sjeveroafričke državne cjeline, sačinjavljene od Maroka, Alžira, Tunisa i Libije — što čini osnovu

dugoročne tuniskomarokanske politike, već predstavlja i kočnicu razvika Tunisa i Maroka i direktnu prijetnju njihovoj samostalnosti. Tunis je ovih dana energično zatražio otvaranje pregovora o povlačenju 50.000 francuskih vojnika, izjavivši da tek poslije toga može da razgovara o pitanjima zajedničke obrane i takozvane međuzavisnosti, na kojoj insistira Francuska.

Problem prisustva francuskih trupa na teritorijama Tunisa i Maroka očigledno je došao u fazu kada se sasvim određeno traži njegovo rješanje. Međutim, Buržes Monurijev program polazi od toga da francuske trupe moraju ostati na teritorijama ovih dviju zemalja i biti tretirane ne kao okupatorske, već kao savezničke snage. Zato su svi izgledi da će se u najskorije vrijeme francuska politika naći pred još jednim krupnim problemom, koji bi mogao da još više zaostri i onako tešku situaciju u Sjevernoj Africi.

PRIVLACNOST BOGATSTAVA AFRIKE

Ako bi analizirali otkuda takva

rješenost francuskih vlada da zadrži svoje vojne snage u Tunisu i Maroku i onemogući Alžirski narodni ustanak da ostvari samostalnu nacionalnu zajednicu, onda, pored ostalog, ne možemo a da ne uzmemo u obzir ogromnu ekonomsku zainteresiranost Francuske za područje Sahare, koja pod svojim beskrajnim pješčanim pokrivačem čuva isto tako beskrajna bogatstva. Mogućnost eksploatacije prirodnih bogatstava Sahare, koja se pruža od granica Maroka, Alžira, Tunisa i Libije duboko na Jug, Istok, Zapad — predstavlja vanrednu priliku za ekspanziju francuske privrede.

Samo dosadašnja ispitivanja pokazala su da u Sahari leži 7,5% svjetskih rezervi nafte, što znači da se po bogatstvu ovim gorivom Sahara nalazi u redu s veoma bogatom Venezuelom i drugim područjima Južne Amerike. Treba imati u vidu da je dosadašnja francuska proizvodnja nafte iznosila godišnje milijun tona odnosno svega 50% od njene ukupne potrošnje, a samo kod Urgla, u istoč-

nom dijelu Sahare, došlo se do nalazišta koja se cijene na oko milijardu tona nafte. Ispitivanja su, također, otkrila velike rezerve uglja, željeza, mangana, bakra, cinka, tantal i zlata.

Krajem prošle godine francuska narodna skupština je donijela zakon o obrazovanju Ekonomske organizacije saharske zajednice, koja obuhvata teritoriju veličine polja Evrope. Međutim, realiziranje zamisli o ekonomskoj eksploataciji Sahare nailazi na velike teškoće kako ekonomske tako i političke prirode. Naime, narodi Maroka, Tunisa Alžira i Libije smatraju ovu pustinju svojom, a njena bogatstva svojim nacionalnim blagom. Protesti zbog francuske penetracije u Sahari su sve češći što sve skupa pokazuje da su planovi o iskorišćavanju bogatstava ovog prostranog područja napravljeni na veoma nesigurnim i pješčanim osnovama.

Ljuban Jakšić

Novi saobraćajni znakovi

Kako doznajemo iz Sekretarijata za komunalne poslove NO-a općine, na svim važnijim mjestima na teritoriju grada uskoro će se postaviti novi saobraćajni znakovi. Izradu tabli obaviti će obrtno poduzeće »Dane Rončević«. Za postavljanjem novih znakova osjećala se već odavno potreba, s obzirom da se promet vozila u zadnje vrijeme znatno povećao, a i zbog toga što je Šibenik u priličnoj mjeri i oskudijevao saobraćajnim znakovima. Jer i oni postojeći bili su manjkavi i u derutnom stanju.

Još jedna pruga za Zlarin

Kao i lanske godine, i ove ljetne sezone otvorena je nedavno turistička pruga koja saobraća na relaciji Šibenik-Zlarin. Brod »Jadrija« održavat će tu prugu jedamput dnevno i to sa polaskom iz Šibenika u 9, a povratkom iz Zlarina u 4 sata poslije podne. Na toj liniji brod će pristajati na kupalištu »Jadrija«.

Izletnička pruga Šibenik - Vodice

Uskoro se predviđa otvaranje izletničke pruge na relaciji Vodice-Šibenik-Vodice i to samo nedjeljom u dva navrata. Brod će rano izjutra polaziti iz Vodice za Šibenik, odakle će ponovo krenuti za Vodice. Isti turnus ponoviti će se i u poslijepodnevni satovima. S tim u vezi je na inicijativu Sekretarijata za privredu NO kotara Šibenik postignut sporazum između Turističkog društva u Šibeniku i Jadrolinije, koja će svojim brodom vršiti prijevoz izletnika. Brod će ticati luke Prvič i Zlarin, kao i kupalište Jadriju.

Večernji »Putnikovi« izleti

U organizaciji »Putnika«, koji svake večeri priređuje izlete do Zlarina građani se mogu ugodno razonoditi. Motorni brod polazi iz Šibenika u 20 a vraća se oko 24 sata. Cijena prijevoza iznosi 100 dinara. Nedjeljom i državnim praznikom »Putnik« organizira izlete u Vodicu, slapove Krke i druga obilazna mjesta.

Dvije ekskurzije

U Šibenik je stigla grupa učenika osmogodišnje škole iz Bačkog Brega, koja je dalje prosljeđila za Biograd n/m. Učenici industrijske škole iz Ivanič Grada doputovali su u Šibenik. Nakon dvodnevnog boravka oni su otpu-ovali za Skradin.

Visoke dnevne temperature

Još uvijek vladaju dosta visoke temperature. Prema podacima koje smo dobili iz Meteorološke stanice u Šibeniku srednja maksimalna temperatura u prošlom tjednu iznosila je 32,4° C, dok je najviša temperatura zabilježena u srijedu 3. o. mj., — 33,9° C. U nedjelju je maksimalna temperatura iznosila 32,7, dok je u ponedjeljak 8. o. mj. zabilježena najveća temperatura ovog ljeta. Živa se u termometru popela na 34° C (mjereno na Križu). Prema predviđanjima meteorologa sadašnja vrućina će se zadržati još izvjesno vrijeme.

Ljetno radno vrijeme u trgovačkim prodavaonicama

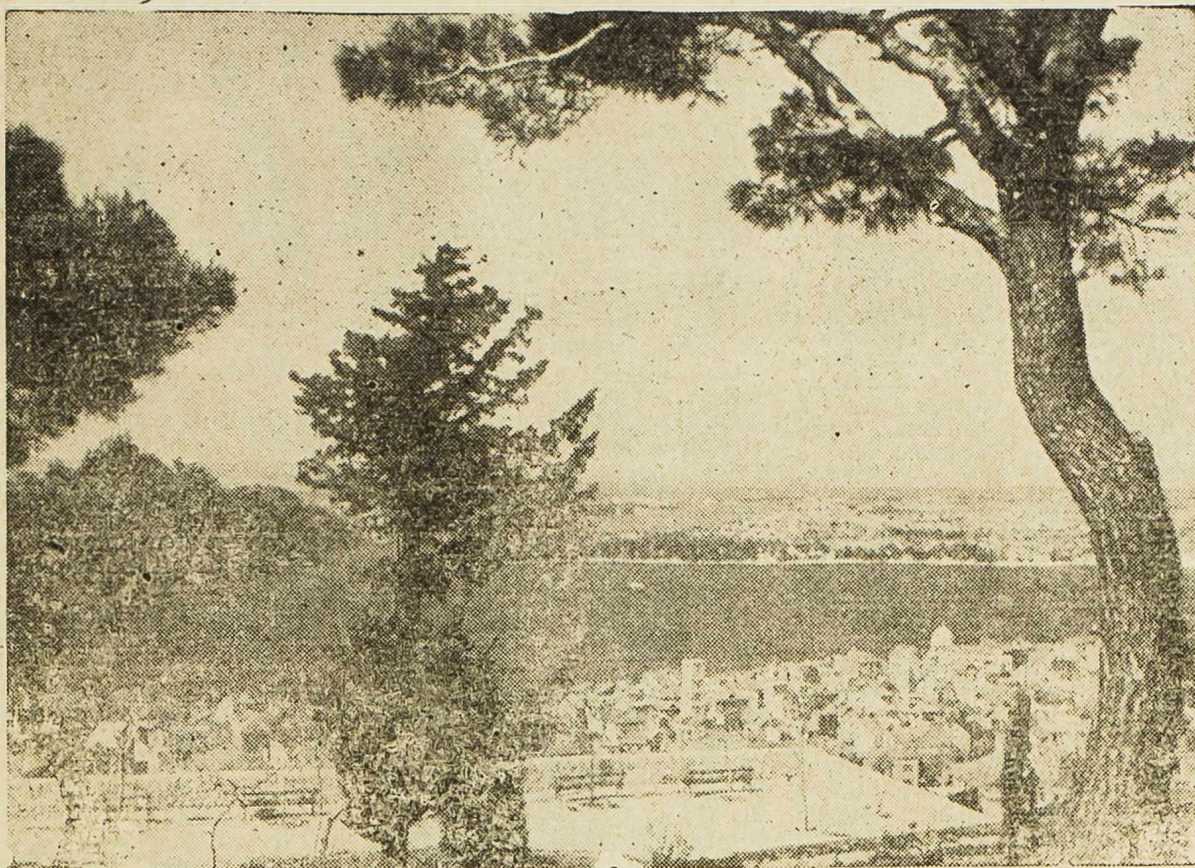
Na sastanku Savjeta za opskrbu NO-a općine koji je održan u ponedjeljak donesen je novi raspored rada u trgovačkim prodavaonicama koji će važiti za mjesece srpanj i kolovoz. Prodavaonice industrijskim i prehrambenim artiklima poslovat će od 17 do 19,30 sati poslije podne, dok jutarnje radno vrijeme ostaje nepromijenjeno. Non-stop prodavaonice također će biti otvorene kao i dosad. Nadalje je donesen zaključak, da umjesto srijede poslije podne, sve trgovačke radnje budu zatvorene subotom poslije podne.

Šibenik kroz tjedan

KINEMATOGRAFI	
TESLA: premijera engleskog filma — ZVJEZDA INDIJE — Dodatak Filmske novosti br. 27 (do 15. VII.).	dežurstvo 6—71
Premijera američkog filma — VELIKI SAT — Dodatak: Filmske novosti br. 23. (16—20. VII.).	Opća bolnica 3—33, 3—34
SLOBODA: premijera engleskog filma — KROZ PAKAO — (do 15. VII.).	Narodna milicija 02
Premijera američkog filma — UDRUŽENJE NA VESELJE — (16.—19. VII.).	»Putnik« 4—30
Karte se prodaju na blagajni kina poslije 17 sati. Početak predstava u 19 i 21 sat.	Željeznička stanica 6—44
	Vođovod 3—00
	Električno poduzeće 2—11, 2—12
	Garaža Autotransportnog poduzeća 6—28
	Jadranska linijska plovidba 5—82
VLAKOVI	
Brzi vlakovi za Zagreb (via Bihać) u 11.01, via Gospić u 19.38.	
Putnički vlakovi (via Gospić) u 7.50 i 14.26.	
Brzi vlak za Beograd (via Bihać) u 23.10.	
Šibenik — Split u 4.39, 7.50 i 15.43.	
Brzi vlak za Zagreb (via Gospić) u 23.10 (28. VI.—28. IX.), i u 15.43 (via Gospić) od 30. VI. — 8. IX.	

VAŽNIJI TELEFONSKI BROJEVI	
Informacije	08
Stalna vatrogasna straža	03
Noćno liječničko	

gradska kronika

Kako riješiti pitanje gradskog kupališta

(Nastavak sa 3. strane)

gućnost postoji i nju treba razmotriti s onom važnošću, koju zahtijeva rješenje jednog krupnog komunalnog i privrednog problema.

Dakle, riječ bi bila o postavljanju temelja novom kupalištu, koje bi se izgrađivalo postepeno na prostoru iza Ražina prema Zablaku. Odmah ćemo napomenuti, da to nije nikakva nova ideja, jer spomenuti predio bio je predmet mnogih ranijih rasprava. No tada još nije bio reguliran perspektivni razvoj grada, koji se danas pomjera prema Ražinama, a niti je postojao ni približno velik broj kupaca kao danas.

Možda će se naći prigovora ovom prijedlogu zbog udaljenosti tog zamišljenog kupališta, no ako se uzme u obzir mogućnost saobraćaja sa tim mjestom kroz čitavu godinu, njegova kopnena po-

POVRIJEDILI SE NA KUPANJU — U šibensku bolnicu dopremljen je 2-godišnji Vlado Čvrlić Mladenov koji je na kupanju u Skradinu zadobio težu ozljedu na nozi. Milenka Živković iz Zatona pri kupanju je tako nezgodno poklizla, da je prelomila lijevu ruku. Zadržana je u bolnici na liječenju.

vezanost, dovođenje izvorne pitke vode i uspostava tuševa, uspostavljanje električne rasvjete i niz drugih nužpotreba, što mu daje veliku prednost, onda s punim razlogom tvrdimo, da je to već danas jedino i najbolje rješenje, a bliža budućnost će nam, nadamo se, doneti dati pravo.

Postavljanjem ove alternative, ne umanjuje se značaj već postojećih kupališta Jadrije i Martinške, jer će ova kupališta zadržati dio svojih dosadanih posjetilaca, nego je ovdje riječ o uspostavi jednog savremenog kupališta, koje bi pružalo široke mogućnosti korištenja od strane naših građana kroz lijepe dane čitave godine, a pored toga, ono bi zadovoljilo prohtjeve brojnih domaćih i stranih turista, koji bi tako mogli navraćati bez ikakvih poteškoća.

Opravdano bi se moglo očekivati, da bi to kupalište u dogledno vrijeme bilo povezano s gradom najkraćim putem asfaltiranim cestom, a tada bi ono postalo i ugodno izlazište za pješake.

Uzme li se u obzir i računica rentabiliteta ovakvog jednog kupališta, nema sumnje da bi i ona iskazala zadovoljavajuću bilancu.

Nabacili smo to pitanje kao veoma aktualno pri rješavanju komunalne problematike, a usto i kao značajno činica u daljnjem razvoju turističke privrede našeg grada.

B.R.

Obavijest

U PARKETARSKOJ RADIONICI U ULICI BORISI KIDRIČA 4 OBAVLJAM STRUČNO I UZ POVOLJNE CIJENE PARKETARSKOJE USLUGE: POLAGANJE NOVIH I ČIŠĆENJE STARIH PARKETA. ZA USLUGE OBRATITI SE U SPO-MENUTOJ RADNJI - MAKSKER-ŽIČ — ŠIBENIK.

DEŽURJE LJEKARNE

Do 13. VII. — II, narodna ljekarna — Ulica Bratstva i jedinstva.
Od 14.—17. VII. — I, narodna ljekarna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

VJENČANI

Milošević Zvonko, učitelj — Petković Frana, učiteljica; Gulin Miro, trg. pomoćnik — Puljić Antica, radnica; Bile-Sekso Ante, zemlj. — Grbelja Milka, domaćica i Škugor Drago, radnik — Juras Zvonka, domaćica.

UMRLI

Ana Dugeć rod. Blaće u 75. god.; Josip Čičimir-Vestić u 50. god.; Jakov Vice Bogdanović u 79. god.; Zorka Božić rod. Zorić u 57. god.; Karmela Lokas u 7. danu.

Asfaltiranje ceste u Mandalini

Na području Mandaline pristupit će se nekim komunalnim radovima. Tako će se asfaltirati cesta koja vodi od predjela »Krvavica« do centra same Mandaline. Osim toga, izgradit će se nova kanalizacija, a na glavnom raskrsnici postaviti će se električno osvjetljenje.

Pokloni Udruženja penzionera

Povodom Dana borca predstavnici Udruženja penzionera na čelu sa predsjednikom Antom Kovacem posjetili su Dom staraca, gdje su najsiromašnijim licima predala svota od 7000 dinara. Udruženje je je također 15-orici svojih bolesnih članova podijelilo sumu od 30 hiljada dinara, a šestorici daka dječih palih boraca koji su ove godine završili učiteljsku školu poklonjen je 20 hiljada dinara.

Akcija Udruženja šibenskih penzionera zaslužuje svako priznanje

IZ SUDNICE

Pred Okružnim sudom u Šibeniku održana je rasprava protiv Ignjatija Milovića Božina, rodom iz Gračaca kod Skradina, koji je krađem mjeseca maja nanio više težih ozljeda svom rođaku Đuri Miloviću. Sud ga je kaznio na dvije godine strogog zatvora.

Između njih je često dolazilo do svađa. U prepirci koja je nastala 31. V. o. g. okrivljeni je Đuru Milovića udario jednim ovećim kamenom po glavi uslijed čega je došlo do prijeloma čeonke kosti, povrede moždane opne i gubitka lijevog oka.

Frane Pamuković, rodom iz Pakova sela odgovarao je pred Vijećem Okružnog suda u Šibeniku zbog silovanja 22-godišnje djevojke iz Žitnice, ta ga je sud kaznio na dvije godine i šest mjeseci zatvora.

Nakon završenog rada, početkom prošlog mjeseca, oštećena je iz Drniša, krenula pješke svojoj kući u Žitnic. Na pola puta između Drniša i Žitnice sačekao ju je okrivljeni Pamuković s kojim je nekko vrijeme zajedno pješćila (obojica su radili u istom poduzeću). Međutim, okrivljeni, da bi ostvario svoju namjeru, odjednom je u dalji sa ceste i odnese u obližnju ogradu. Ona se kroz sve to vrijeme ogorčeno opirala. Nitko joj u tome nije mogao pomoći, jer u blizini nije bilo nikoga. Onesvještenu i sa zadobivenim povredama ostavio ju je da leži. Slučajni prolaznici, koji su se tuda našli, otpremili su je u bolnici gdje je bila zadržana nekoliko dana.

MALI OGLASNIK

Tražim naučnika za parketersku struku. Obratiti se na adresu Maks Keržić, Kidričeva 4 — Šibenik.

U nedjelju je u Ražinama izgubljena zdravstvena legitimacija u kojoj se nalazilo i 1400 dinara. Moli se poštenu nalaznik da novac zadrži, a legitimaciju povрати na adresu Jakšić Miro, radnik u poduzeću »Velimir Škorpić« Šibenik.

Čitajte
»Šibenski list«

Pitanje koje zahtijeva hitno rješenje

Nedozvoljeno krčmarenje

Prodaja vina na čaše zahvatila je tolike razmjere u Šibeniku da je za sprečavanje te pojave potrebno pronaći odgovarajuće rješenje. Danas gotovo nema predjela u kojem se ne toči vino na čaše, iako je takvo poslovanje zakonskim propisima zabranjeno. Dovoljena je, pak, jedino prodaja vina »preko puta«. No nije se nitko ne pridržava. Ni kazne koje je izrekao sudac za prekršaje nisu pomogle, jer su one doista niske omogućile pojedinim poljoprivrednicima da i dalje nastave s maloprodajom vina na čaše u svojim konobama. Konstatirano je, da se

KRETANJE BRODOVA

Holandski brod »Maas«, isplovio sa 2000 tona barita i brod »Zafar« s izvjesnom količinom olova i bukovite grude za luke Sjeverne Evrope. Iz luke su isplovili američki brod »Loyola Viktory« koji je doveo 10.000 tona pšenice, zatim ruski brod »Selima« petnaestotono iskrcaš 6600 tona ugljena i talijanski brod »Catarina Madre« koji je krcao 350 kubika drvene grude.

GRUPA STRANIH TURISTA DOPUTOVALA U ŠIBENIK

U naš grad doputovala je u nedjelju poslije podne grupa od 25 stranih turista. Oni su stigli brodom »Istra«, koji vrši kružna putovanja po Jadranu. Gosti su se zadržali u gradu nekoliko sati i kroz to vrijeme posjetili su slapove Krke.

Incident na obali

Prilikom dolaska broda »Istra« u nedjelju poslije podne dogodilo se jedan nesvakidašnji incident koji zaslužuje najoštriju osudu. Naime, tim brodom doputovala je u Šibenik jedna oveća grupa stranih turista da bi posjetila slapove Krke. U času dolaska broda na obali se nalazio autobus koji je za prijevoz tih gostiju rezervirao šibenski »Putnik«. Međutim, istovremeno su parkirala na obali i tri taksi automobila. U času iskrcaavanja putnika upravljači tih vozila stali su najprije glasno negodovali, a zatim i brutalno napadali lica koja su imala goste odvesti do slapova već ranije naručenim autobusom. Incident je ostavio mučan dojam na sve one koji su se tog poslijepodneva našli na obali. Kako se doznaje sva trojica bit će predana sucu za prekršaje na daljnji postupak. (S)

Rezultati uspjeha u školi učenika u privredi

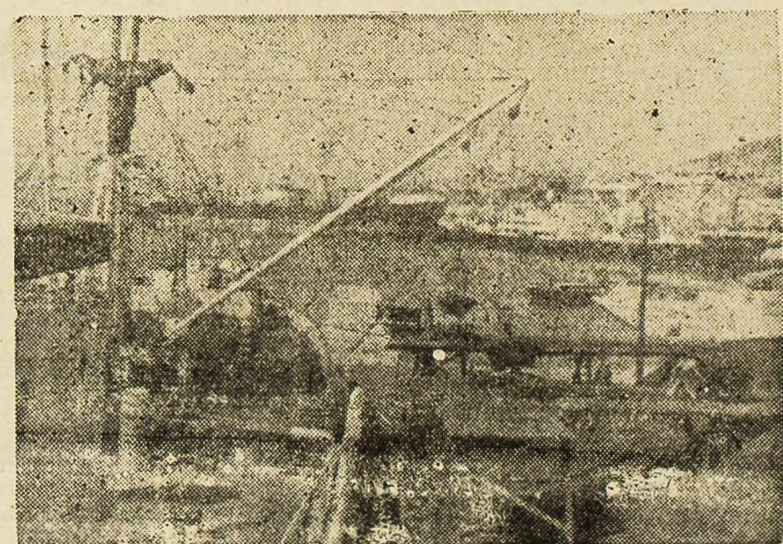
Školi učenika u privredi koja broji 14 odjeljenja pohađalo je u protekloj godini 322 učenika. Na kraju školske godine pozitivno je ocijenjeno 247 učenika ili 72,22%, 81 je upućeno na popravni ispit, dok 8 učenika ponavlja razred. Srednja ocjena učenika je 2,6/4 viđanja 4,0.

Završnim ispitima pristupilo je 90 učenika. Od tog broja 77 ih je položilo s uspjehom, 12 učenika će polagati popravni ispit, a svega jedan je odbijen na godinu dana. S odličnim je prošlo 2 učenika, vrlo dobrim 12, dobrim 40 i dovoljnim uspjehom 23 učenika.

7 - dnevna ekskurzija učenika u trgovini

Pod vodstvom direktora Škole učenika u privredi Jerka Tešulova nedavno se vratilo sa sedmodnevne naučne ekskurzije 60 učenika u trgovini koji pohađaju škole u Šibeniku i Kninu. Učenici su posjetili Dugu Resu, Zagreb, Ljubljano, Rijeku, Bled, Postojnu, Opaticu i ljetovalište Podutik kod Ljubljane. Za vrijeme ekskurzije učenici su pregledali tvornicu tekstila u Dugoj Resi, zatim neke pogone u zagrebačkim tvornicama »J. Kraš« i »N. Dimić«, tvornicu ambalaže u Ljubljani i tvornicu papira u Rijeci. Tom prilikom oni su se upoznao sa procesom proizvodnje u spomenutim radnim kolektivima.

Ekskurzija je u potpunosti uspjela zahvaljujući pomoći Trgovinske komore i trgovačkih poduzeća u Šibeniku i Kninu. Inicijativu za ovu ekskurziju dala je Trgovinska komora u Šibeniku.

UČITELJSKA ŠKOLA - ŠIBENIK O B A V I J E S T

U školskoj 1957/58. godini primit će se u I. razred oko 60 učenika-ca, koji su završili osmogodišnju školu ili nižu gimnaziju s najmanje dobrim uspjehom. Kandidati ne mogu biti stariji od 17, ni mlađi od 14 godina.

Reflektanti neka podnesu molbu direkciji ove škole taksiranu sa 30 dinara.

Molbi treba priložiti slijedeće dokumente:

1. Svjedodžbu VIII. razreda osmogodišnje škole, ili IV. razreda gimnazije,
2. Izvod iz matične knjige rođenih,
3. Liječničko uvjerenje, da je kandidat duševno i tjelesno potpuno zdrav.

Molbe će se primati od 15. VII do zaključno 25. VIII. 1957. godine.

zanimljivosti - pouka - zabava

Zračna vrata

U nekim radnjama, restoranima, uštanovima i turističkim biroima u Americi, stara, standardna ulazna vrata zamjenjena su vratima od zraka. Zračna vrata otvorena su kupcima i svim posjetiocima, a zatvorena su za vjetar, hladnoću, kišu i vrućinu. Ta vrata, koja ustvari i nisu vrata već sloj zraka, služe kao izolator i barijera između spoljašnjih vremenskih prilika i unutrašnjosti zgrade. Sistem na kome su zasnovana prilično je jednostavan: kroz jedan uzdužni otvor na dovratku izlazi zračna »zavjesa« koja se sasuša sve do poda, gdje bliva usisavana u jedan drugi rešetkasti prorez na pragu vrata. Zrak, koji bez prestanka struji između dovratka i praga, automatski se filtrira, zahtijeva ili hladi, što zavisi od godišnjeg doba i vremenskih prilika. Pokazalo se da su zračna vrata neuporedivo praktičnija od običnih; zahvaljujući njima izbje-

gava se gužva na ulazu u radnju ili nadležstvo, gužva koja je naročito velika u jutarnjim satima kad namještenici dolaze na posao kao i u vrijeme kad odlaze kućama. Pored toga, potpuno se isključuje gubljenje unutrašnje topline zimi, odnosno svježeg zraka ljeti.

Mašina - sekretar

Nov aparat za kopiranje spisa i dokumenata koji je izradila jedna engleska firma dobio je od svojih konstruktora ime »mašina - sekretar«. Pomoću tog aparata mogu se dobiti kopije svih vrsta tekstova, planova i dokumenata za svega nekoliko sekundi, i to bez mastila, boja i bilo kakvog pripremnog procesa.

Original dokumenta stavlja se u uzan otvor na aparatu ispod lista specijalno prepariranog papira osjetljivog na toplotno zračenje. Zatim se uključuje jaka infracrvena lampica. Ona mjestu na originalu na kojima nema teksta ili crteža odbija svjetlost, dok napisani ili naštampani tekst upija svjetlosne i toplotne zrake, što izaziva određenu reakciju na papiru za kopiranje. Na taj način dobija se za rekordno kratko vrijeme potpuna vjerna kopija dokumenta.

ANTIBIOTICI I LOV NA KITOVE

Norveški lovci na kitove otkrili su način pomoću koga se znatno usporava proces kvarenja ulja i mesa od kita. Naime, ubijenim kitovima ubrizgavaju se u stomak znatne količine antibiotika ili im se antibiotici »daju« još u toku lova, i to pomoću harpuna čiji šuplji zupci zamjenjuju štrcaljke za injekciju.

STOČNA HRANA IZ MIKROSKOPSKI SITNOG VODENOG BILJA

Čovjek, koji je od pamtljivijeka iskorišćavao biljke koje rastu na suhom, sve do nedavna nije ni pomišljao da bi i od vodenih jednoličnih biljaka mogao imati koristi. A to bilje se može itekako korisno upotrebiti, naročito kao stočna hrana. Najviše pažnje među jednočeličnim vodenim biljkama zaslužuje hlorela, koja ne samo što ima sva hranljiva svojstva, već je i neobično bogata vitaminima.

Jedna grupa čehoslovačkih naučnika koja se bavi proučavanjem mogućnosti šireg korišćenja hlorela, izračunala je da se s jednog hektara vodene površine za godinu dana može dobiti dvadeset puta više stočne hrane nego s hektara zemlje zasijane najkvalitetnijom travom, djetelinom ili drugim biljkama koje služe kao hrana za stoku. (S. S.)

Elektronska muzika

Dva američka doktora matematike, Martin Klajn (Martin Klein) i Douglas Bolto (Douglas Boltho), konstruirali su jedan elektronski mozak koji, kad je u punom pogonu, može da za jedan sat komponira 4.000 raznih djela iz oblasti lake i zabavne muzike. »Roditelji ovog elektronskog kompozitora prenijeli su najvažnija pravila nauke o harmoniji i matematičke formule, zatim su te formule »preveli« u magnetske impulse i njima »nahraniili« elektronski mozak. Sada je dovoljno pritisnuti određene tastere, pomoću kojih se elektronskom mozgu postavljaju zadaci i zahtjevi, da bi ovaj istog trenutka počeo da komponira. Tekst za šlagere koje komponira »Berta« — tako su konstruktori nazvali svoj izum — piše poznati američki pisac šlager - stihova Džek Owens (Jack Owens).

Zruci smrti

Jedan četrdesetdvogodišnji radnik, koji je manje od jednog minuta slučajno stajao ispred jednog jakog radar-odašiljača na udaljenosti od 10 metara, umro je poslije 14 dana. Doktor Džon M. Laflin (John Mc Laughlin), industrijski medicinski savjetnik iz Kalifornije, koji je ispitao ovaj slučaj, izjavio je da na preminulom nisu nađeni nikakvi vanjski znaci ozljeda, ali da su mu unutrašnji organi bili »kao skuhanik«. Doktor Laflin, koji je imao prilike da vidi nekoliko slučajeva, doduše manje teških od ovog, smatra da jaki radarski mikrotalasi mogu na manjim razdaljinama da izazovu ozbiljnu, pa čak i smrtonosnu oštećenja, jer prouzrokuju »neizdržljivo povišenje temperature u tkivima«.

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik br. 47-KB-15-2-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

VJEŠTAČKO DUBRIVO »USPORENOG DJELOVANJA«

»Borden«, poznato njujorško poduzeće za izradu vještačkog dubriva, pustio je u prodaju novu vrstu azotnog gnojiva. Svoj novi proizvod firma je nazvala »dubrivo usporenog djelovanja«. Suđeci prema prikazu stručnjaka objavljenom u engleskom časopisu »Dubrenje i hranjenje rastinjak«, azotno dubrivo usporenog djelovanja ima slijedeću osobinu: oolobadanje azota u njemu vrši se neobično sporo, zbog čega je rok njegovog trajanja veoma dug. Pored toga, kiše ga ne rastvaraju i ne isparuju i ono, uneseno jednom u zemlju, djeluje u toku čitavog perioda rastezanja biljke. Usporeno djelovanje dubriva isključuje opasnost »pregorijevanja« poljoprivrednih usjeva, čak i u slučaju kad ga se u zemlju unese tri ili četiri puta više no što je potrebno. Postepeno razlaganje dubriva omogućava rastinju da azot iz njega iskoristi u potpunosti.

Kad slona boli zub

Tri stotine zubnih ljekara iz čitave Njemačke javilo se da starom slonu »Konu« iz minhenskog cirkusa »Sarsani« plombari desni zub koji je životinja nesretnim slučajem prelomila. Ali, svih tri stotine odustali su od toga kad su čuli da se slon za vrijeme operacije ne može držati vezan. U posljednjem trenutku slonu, koji je trpio užasne bolove, pritekla je u pomoć zubna ljekarka H. Birher (H. Bircher) kojoj je pomogao dentista Rešanski (Reschansky). Pošto su slonu ubrizgali znatnu količinu nekog omamljujućeg sredstva, iščuvali su zubni nerv, koji je virio iz prelomljenog zuba, očistili mjesto prijeloma, zaplombirali ga i zatim na zub navukli zlatnu navlaku koja je stajala 400 njemačkih maraka. Slon, koji za vrijeme operacije nije bio sasvim opijen, zapamtio je svoju spasilateljicu i sada je redovno dočekuje s velikom radošću pružajući joj surlu kao da želi da se rukuje ili da je pomiluje.

»USISAVAČ ZA PRAŠINU« MJERI RADIOAKTIVNOST

Jedna tehnička firma iz Erlangena, u Bavarskoj, počela je se dizati da proizvodi jedan aparat koji omogućava neprekidno kontroliranje radioaktivnosti zraka. Aparat je veoma sličan običnom usisivaču za prašinu. Zrak se usisava kroz jednu cijev i tjera kroz naročiti filter od plastičnog materijala. Pri tome se na filteru zadržavaju samo najfinije čestice prašine za koje u zraku ustvari i prijanju radioaktivne supstance. Kad se filter natopi prašinom, prelazi u jednu komoru u kojoj se, automatskim putem, vrši mjerenje prirodne i vještačke radioaktivnosti.

Mali savjeti

Sudovi u kojima se kuhao kelj dugo drže miris. Taj miris brzo će nestati, ako se sud opere očetnom vodom.

Boce za vino, poslije upotrebe, najbolje će se oprati razblaženom očetnom kiselinom, a spolja očetnom vodom.

Vodu u kojoj ste barili pirinač nemojte nikad baciti. Inspirajte u njoj svileni čarape i svileni rublje, koje će od toga kada se ispegla, dobiti lijep sjaj.

Kad kupite buter (maslac) uvijen u papir, stavite ga pet do deset minuta u hladnu vodu, tada ćete bez muke odvojiti papir, a da ni malo butera ne ostane na njem.

Krpe za brisanje poda duže traju ako se uzduž i poprijeko prošiju pamučnim koncima, raznobojnim ostacima od kakvog ručnog rada.

Vodu u kojoj ste barili krompir čuvajte u jednoj boci, da je imate pri ruci, jer skida mrlje i masnoću sa kuhinjskog posuda i metalnog pribora za kuhanje.

Kuhajte jelo u poklopljenom sudu. Oдавno je poznato da se u nezaklopljenim sudovima jelo ili šta se već u njima nalazi, sporo kuha. Ispitivanjem se utvrdilo da poklopac uštedi 10—12% goriva.

Vanile za mješanje dijele se u glavnom na dvije vrste: javanska vanila i meksikanska. Vanila mora da ima zagasito crvenu boju, treba da je suha i da nije masna. Vanilu treba čuvati zavijenu u papir u zatvorenom staklenom sudu, da ne bi izgubila svoj miris. Ako kroz papir probije masnoća, znači da sjaj vanile nije pravi.

Lišće od lorbera ne treba kupovati izlomljeno i vlažno. Ono treba

da bude cijelo i suho. Treba kupiti malu količinu, jer traje dugo. To je jak začim i zato treba u jelo stavljati male količine.

Cetke treba čistiti pomoću suhog brašna ili mekinja trljanjem jedne o drugu.

Štirkanje tkanina. Za tamne tkanine štirak treba pripremiti s mlijekom sa koga je skinuta pavlaka. Glacirati sa naličja. Vrlo osjetljive tanke materije štiraju se u šećernoj vodi; muselin, voal, čipke i slično mogu se štirati i u štirku pripremljenom sa mlijekom. Boje šarenih tkanina ciceva, zefira i drugih materija za pranje, bit će jasnije kada se u štirak doda malo stipse. Za štirkanje šarenih tkanina najbolje je obično stolarsko tutkalo: ono se skuha sasvim rijetko i kroz tu vodu provuče rublje. Štirak od pšenice ili krompira ostavlja bijele tragove na tkanini. Obojene tkanine ne smiju se prije glačanja prskati vodom i zaviti u »rolnu« kao što se to radi s ostalim rubljem, jer bi boja poslije toga ostala mestičava. Takve stvari ne treba ostaviti da se sasvim osuše, već ih glačati dok su još pomalo vlažne. Da se pegla ne bi zaljeplila za štirkanu tkaninu, treba u štirak staviti kavenu kašičicu sasvim sitne kuhinjske soli.

Veoma zaprljan krov na dječjim kolicima nije dovoljno samo obrisati, već se on mora i dobro oprati. Za pranje uzeti vodu u kojoj je prokuhana kora od paname. Poslije pranja kroz suho obrisati i namazati bezbojnim kremom za oboću, pa ga zatim trljati suhom mekom krpom dogod ne počne da se svijetli. (S. S.)

sportski život

Šupe i Škugor napuštaju klub

Poslije jednomjesečne stanke član I. zone »Šibenik« započeo je danas sa redovitim treningom. Istina on je počeo ranije nego prijašnjih godina ali zato će momčad do početka jesenskog prvenstva biti daleko orniša za predstojeće borbe koje će biti interesantnije nego dosad, ne samo za poredak na tablici, već i za ulazak u najviše

Škugor i Šupe

takmičenje — I. ili II. saveznu ligu. Na prvom treningu ne će se čući puta pojaviti dva standardna i perspektivna igrača Šupe i Škugor, koji su, kako doznajemo, odlučili zamijeniti sadašnju sredinu novom.

ZADRANI MNOGO BOLJI

U čast Dana borca održan je 4. o. m. na plivalištu Paklena plivački i vaterpolo susret između zadarskog »Jedinstva« i domaćeg »Mornara«. Gosti iz Zadra pokazali su se mnogo spremnijim plivačima i nije im bilo teško da u svim disciplinama odnesu prva mjesta. U plivačkom programu nastupila je i dobra ekipa pionira »Mornara«, koja mnogo obećava.

I vaterpolo susret riješili su gosti u svoju korist s rezultatom 16:13. U momčadi gostiju najbolju igru su pokazali Abatinović i Šale, dok se kod domaćih istakao Čerina koji je postigao 12 zgoditaka. V.F.

NK POLET — STRUJA 4:1

U Zablacu je odigrana prijateljska nogometna utakmica između domaćeg »Poleta« i momčadi »Struje«. Iz Šibenika. Domaći su nakon bolje igre zasluženo pobijedili sa 4:1. Zgoditke su postigli za »Polet« Štrklja, J. Grgas, V. Grgas i Aleksa, a za »Struju« Ercegović.

ŠAHOVSKI MEČ NAŠICE - KNIN

Ovih dana u Kninu je održan šahovski susret na 8 ploča između šahovskog društva »Šlavonaca« iz Našice i šahovskog društva Knin. Pobijedili su gosti s rezultatom 6:1. Domaći su uspjeli izvući samo 2 remija i to šahisti Bilbija i Telenta.

Na prvog ploči igrali su Damjanović, prvak Hrvatske iz Našice i Vladan Berić, bivši prvak Hrvatske. Kninski šahisti su igrali u oslabljenom sastavu, a osim toga nisu bili dobro pripremljeni, da se suprostave vrlo dobrim gostima. A. M.

ZAHVALA

Prilikom podizanja nagrobnog spomenika mom nezaboravnom supruhu pok. Domniku Miloviću toplu zahvalnost izražavam šibenskoj narodnoj glazbi i građanima koji su svojim sudjelovanjem odali dužnu počast mom dragom pokojniku. Danica ud. Milović

ZAHVALA

Povodom nenadne smrti moje nezaboravne supruge

ZORKE BOŽIĆ ROĐ. ZORIĆ

toplo se zahvaljujem radnom kolektivu »Prehrana« na poslanim vijecima, organiziranju sprovoda i izrazima saučesća, kao i svoj rodbini i prijateljima koji su dragom mi pokojniku ispratili do vječnog počivališta.

Još se jednom svima zahvaljujem.

Zvonimir Božić

Na ulici smo susreli Šupu, koji »Zagreba«, inače Šibenčarina, i — na naš upit o promjeni »sredine« rekao:

— Škugor i ja potpisali smo ovih dana pristupnicu za »Zagreb« za koji ćemo nastupati u slijedećoj sezoni.

A ugovor i na koliko godina?

— Ugovor ćemo potpisati naknadno a za koje vrijeme, to još točno nismo utanačili.

Namjeravate li nastaviti sa studijem?

— Svakako. Na jesen upisujem drugu godinu na Ekonomskom fakultetu.

A Škugor?

— On također želi studirati, ali se još nije odlučio.

Sa Škugorom nismo uspjeli razgovarati, jer je već u nedjelju u pratnji jednog od funkcionera

Na najnoviju situaciju koja je nastala u klubu naglim odlaskom Škugora, telefonski smo nazvali jednog člana uprave »Šibenika«.

— U principu nismo protiv odlaska Šupe i Škugora u »Zagreb«, ali ne možemo i ne ćemo olako preći preko sramotnog načina vrbovanja Škugora od strane jednog od funkcionera »Zagreba«, utoliko više što je isti i član Nogometnog saveza Hrvatske. Poduzet ćemo odgovarajuće korake kod nogometnih foruma, jer naš stav i dalje ide u korak s amaterskim principima u nogometu.

Za sada toliko. Epilog ove »gugl« znat ćemo u najskorije vrijeme. (J)

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK SEKRETARIJAT ZA PR OSVJETU I KULTURU

raspisuje

NATJEČAJ

za popunjenje radnih mjesta za dopunsko školovanje djece palih boraca i žrtava fašističkog terora u specijalnim odjeljenjima osmogodišnje škole Tijesno:

1. nastavnik za francuski jezik
1. nastavnik za hrvatski jezik i povijest
1. nastavnik za matematiku i fiziku
1. nastavnik za crtanje i ručni rad
1. nastavnik za geografiju

Osigurani su besplatni stanovi i ogrjev, a hrana se može dobiti u školskom domu uz režijske troškove.

Rok za podnošenje molbi do 1. VIII. 1957.

OBAVIJEST

Obavještavaju se ustanove, poduzeća i zadruge, kao i građanstvo, da će se 12. VII. 1957. godine od 8 do 12 sati, vršiti javna rasprodaja polovnog inventara, koji se sastoji od kancelarijskih stolova, ormara, lusteri, zavjesa, klupa, stolica, plamen i ostalih peći. Rasprodaja će se vršiti u staroj poslovnoj zgradi u prizemlju, soba br. 1 i 2 »Muzej« kod katedrale.

Cijene povoljne, plaćanje u gotovu ili virmanom kod preuzimanja inventarskih predmeta.

KOTARSKI ZAVOD ZA SOC. OSIGURANJE - ŠIBENIK

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

raspisuje

Javno pismeno nadmetanje za podizanje stambene zgrade. UKUPNA PREDRAČUNSKA SVOTA JE DINARA 38.500.000.— Nadmetanje će se održati u prostorijama Narodnog odbora kotara Šibenik — Sekretarijat za privredu dana 31. VII. 1957. godine u 9.30 sati.

Planovi i uslovi stoje na uvid u Narodnom odboru kotara Šibenik — Sekretarijat za privredu.

NARODNI ODBOR OPĆINE KNIN KOMISIJA ZA IZBORE I IMENOVANJA I SAVJET ZA ŠKOLSTVO

raspisuju

NATJEČAJ

za popunjenje slijedećih mjesta u administraciji NO općine, u Narodnoj osmogodišnjoj školi i u Dječjem zabavištu.

U NARODNOM ODBORU OPĆINE KNIN:

1. šefa odsjeka za privredu,
2. šefa odsjeka za komunalne poslove,
3. šefa uprave za financije,
4. šefa odsjeka za prosvjetu i kulturu,
5. referenta za personalne poslove,
6. inspektora tržišta,
7. referenta za plan,
8. referenta za poljoprivredu i vodoprivredu,
9. referenta za plaće u privredi,
10. referenta za fondove,
11. arhivara,
12. 2 pripravnika.

U NARODNOJ OSMOGODIŠNJOJ ŠKOLI KNIN:

13. profesora ili nastavnika za matematiku i fiziku,
14. profesora ili nastavnika za pjevanje.

U DJEČJEM ZABAVIŠTU KNIN:

15. odgojiteljicu — učiteljicu.

UVJETI ZA NAVEDENA RADNA MJESTA:

1. pod rednim brojem 1 i 3 ekonomske fakultet i 3 godine stručne prakse ili srednja sprema i 5 godina stručne prakse,
2. pod rednim brojem 2 — tehnički fakultet građevinskog smjera i 5 godina stručne prakse,
3. pod rednim brojem 4 — filozofski fakultet ili VPŠ i 3 godine stručne prakse ili učiteljska škola i 5 godina stručne prakse,
4. pod rednim brojem 6 — srednja sprema i 3 godine stručne prakse,
5. pod rednim brojem 7 — ekonomske fakultet i 3 godine stručne prakse ili srednja sprema i 5 godina stručne prakse,
6. pod rednim brojem 8 — poljo privredni fakultet i 3 godine stručne prakse ili srednja sprema i 5 godina stručne prakse,
7. pod rednim brojem 9, 10 i 11 — srednja ili niža sprema i 5 godina stručne prakse,
8. pod rednim brojem 12 — 2 pripravnika — 1 sa srednjom spremom i 1 sa nižom spremom.

Rok za podnošenje molbi je 25. VII. 1957. a šalju se na adresu: Tajništvo NO općine Knin.

Uz molbu potrebno je priložiti biografiju u kojoj treba opisati dosadašnje službovanje po trajanju i funkcijama.

Plaća po Uredbi, a dopunska i položajni dodatak po Odluci NO općine.